

Moja ti, one su ti se uzele u Zagrebu

Autorica: Erna Ključić

Mi u veseloj družini tipičnog balkanskog vjenčanja, sa sve zastavama i bocama u rukama, gurkamo se ispred vijećnice s mladom i mladoženjom, slavimo na sva zvona dok one, držeći se za ruke, blago pognute ispod konfeta što padaju za tuđa slavlja ulaze unutra. Ipak, nešto nije izostalo, dva osmijeha nanizanih bisera.

Kada pomislim na LGBT osobe u Bosni i Hercegovini prvo što mi pada na pamet jeste skrivanje od očiju javnosti. Nasilje je moja druga misao, ali ne osjećam nasilnu vibraciju u svom gradu, ali znam, u prijestolnici je drugačije.

Sjećam se pokušaja održavanja Festivala 2008¹. godine, sjećam se Merlinke 2014². godine, sjećam se Merlinke ove godine. Da, ove godine Merlinka je prošla bez incidenta, baš kao i prethodne dvije godine i pojedini mediji nisu propustili priliku da tom informacijom popune svoje naslove i uvode, jer kao nasilje je očekivana pojava, a senzacionalizam je neizostavan.³

Nisam mnogo puta bila u kinu Kriterion, tamo gdje se održava Festival Merlinka jer ne volim zagušljive prostore, ali ove godine sam za vrijeme trajanja Merlinke išla svaku noć i gurala se u tom malom Berlinu. Kako je, ljudi moji, tamo bilo dobro. Zanemarila sam onaj dio kada me na ulazu žena iz security službe ispipala za guzu i nije vjerovala da mi je u zadnjem džepu labelo, a ne suzavac. Ne zato što me dirala za guzu, svakako nije moj tip, nego što me neko mora provjeravat na ulazu u kafanu, što nas neko mora čuvat, što moramo platit da nas neko čuva. Od koga i zašto?

Statistika kaže ovako

U Bosni i Hercegovini živi oko tri miliona ljudi. Broj LGBT osoba u BiH je nepoznat, ali neke teorije, na primjer Frojdova⁴, tvrde da se svi rađamo biseksualni. Također, neke statistike, rađene po svijetu, tvrde da je svaka četvrta osoba pripadnik/ca LGBT zajednice, što inicira da je barem jedan vaš kolega iz preduzeća gay ili da je barem jedna vaša kolegica lezbejka ili da neko od njih dvoje igra za oba tima. Problem je što svakoj drugoj i/ili svakoj osobi smeta što

¹ <http://diskriminacija.ba/qs-f-2008-kolaps-sistema>;

² <http://www.6yka.com/novost/50512/sarajevo-napad-na-ucesnike-merlinke-dvije-osobe-povrijedene>;

³ <https://www.klix.ba/magazin/film-tv/velika-posjecenost-festivala-lgbt-filma-merlinka-u-sarajevu-ove-godine-bez-incidenta/150203021>;

⁴ Ideja biseksualnosti je bila prisutna u filozofskoj i psihijatrijskoj literaturi na kraju 1880-tih, ali njena važnost u psihoanalitici počinje sa Sigmundom Freudom (1856. – 1939.) i njegovim saradnikom Wilhelmom Fliessom (1858. – 1928). Sigmund Freud, austrijski neurolog koji se smatra osnivačem psihoanalize, predstavio je termin urođene biseksualnosti, odnosno, predispozicije ka biseksualnosti, baziran na radu sa saradnikom Wilhelmom Fliessom. Urođena biseksualnost podrazumijeva da su svi ljudi rođeni biseksualni jer u ranim periodima razvoja prolaze kroz period hermafroditizma, ali da kroz psihološki razvoj postaju monoseksualni, dok biseksualnost postaje latentna. Smatrao je da sve osobe mogu biti biseksualne u određenom periodu svog života, a ovu tvrdnju je bazirao na ideji da ugodna iskustva seksualnosti s istim spolom, tražena ili ne, ostvarena ili u domenu fantazije, postaju dio potreba i želja individue u društvenom razvoju. Freud je teoriju urođene biseksualnosti često istraživao na sesijama sa pacijenticom Dorom (pseudonim za Idu Bauer. Preuzeto 10.11.17. sa: <http://lgbti.ba/biseksualnost/> ;

mu je kolega/ica iz preduzeća pripadnik/ica LGBT zajednice. Svaka četvrta LGBT osoba u BiH je žrtva nasilja.⁵

Vjenčanje u Zagrebu

Na kafi u prijestolnici, sretnemo se nas dvije i tako prebirući po licima znanim i neznanim, ko je gdje i s kim, kaže meni Sara: “Moja ti, one su ti se uzele u Zagrebu”! Pa mi ispriča cijelu priču, kako su pošle i dokle su došle. Nešto je Sara još mrmljala, dok su meni u glavi tutnjale slike dvije žene u bijelim vjenčanicama na Kaptolu u Zagrebu. Čujem Saru kako pali cigaretu i puhnu u mene, ne bil me dozvala i reče: “Šta ti je sloboda, koji kilometar preko grane...”. Ja obrisah suze od dima Sarinih motanih cigara i opet se zamislih. Sjedimo Sara i ja u jednom poznatom kafiću i fokusiramo prava LGBT osoba.

Nije Zagreb daleko, i kad razmislim, Sara je upravu, par stotina kilometara i imate komad slobode, svoj dan, svjedoke, kume, kumove, matičara/ku, burme, bidermajer, sve što se nudi. Nikad nismo bili/e bliže ljudskim pravima. Ne znam da li ste ikada bili/e na gay vjenčanju, ja nisam, ovo je najbliže što sam okusila i bilo je filmski.

Sara i ja smo sklopile priču njihovog vjenčanja. Djevojke sa Kaptola su one iz Sarine priče. Sara je imala ton, ja sam imala sliku jer fotke njihovog slavlja nisu objavljene na Facebooku ili Instagramu. Video njihovog vjenčanja je duboko zakopan u folderima s fakulteta koji su nazvani “vježbe iz statistike”. Ono što sam vidjela izgledalo je skromno, ali nebeski sretno. Osim dvije mlade, tu pored bile su još četiri djevojke. Dvije su sigurno kume. Po izlazu iz vijećnice jedna od njih ih je posula rižom, za sreću! Onda su se sve uhvatile pod ruke i pješice krenule niz zagrebačku kaldrmu nabadajući u štiklama.

Oltari nisu naš prvi izbor, ali Sara i ja smo učinile da ta priča izgleda ovako

“ V. i R. pozvale su sve svoje prijatelje/ice i cijelu svoju porodicu ili par prijatelja/ica ili samo porodicu, dakle, pozvale su koga su htjele i koga vole i saopštile da će se vjenčati. Svi su bili/e presretni/e! Osim jedne daleke rođake od V. koja je mislila da svadbe idu po redu i pošto je V. mlađa da treba čekati da se ona uda. Ipak, odmah se krenulo sa slavljem i striko je naručio mezu i piće da se zaručke proslave. Ne, one nisu htjele veliko vjenčanje, ali porodica ko porodica, sve će oni organizovati i platiti samo da njih dvije zablistaju ispred matičara/ke u prelijepim bijelim haljinama. Tate su se zagrlile i već su obojica plakala i pitala se kad su odrasle u žene? Mame su se ipak bavile važnijim poslom: zvanice, hrana, cvijeće, dekoracije, a tek haljine, pa tako je malo vremena! A, tetke? Pa tetke su posebna priča, krenulo je nadmetanje koju frizerku ili frizera, kojeg šminkera, kozmetičarku? Sve se naprosto pretvorilo u kaos. V. i R. su samo posmatrale kako im drugi pripremaju vlastito vjenčanje. Ne, ne može to biti lokalni matični ured, treba nam neki bajkovit grad? Ali, ne, nemamo vremena. Neko reče Zagreb! Može! Idemo dalje, šta je sljedeća tačka dnevnog reda? Restoran ili svadbeni salon u Zagrebu? E, neće moje kumče bilo gdje, lati se teča telefona i nazva neke svoje purgere, pokaza im slike restorana, svi oduševljeni! “Kod Pere” je domaća gozba! Strina je ipak navijala za restoran svog kuma, ali eto, ženiće se do godine brat, strina! Kume izjaviše da je limuzina neizostavan detalj, ali da je sad u modi i da se napravi web site sa svim informacijama i detaljima vjenčanja. Pa eto, web

⁵ <http://lgbti.ba/svaka-cetvrta-lgbt-osoba-u-bih-zrtva-je-nasilja/>;

site neka bude...Za djeverušine haljine će se pobrinuti tetkina zaova, ima super šnajderica na Socijalnom. Iz dana u dan sve više stavki, sve više detalja, a V. i R. su već bile umorne i na kraju su uhvatile zadnji voz da svima kažu da je dosta! Da same idu u Zagreb i da će se sve odigrati u jednostavnim bijelim haljinama, bez šminke, sa decentnim vijencima i od zvanica samo sa kumama. A, porodica, ko porodica puna bezuslovne ljubavi: nek ste vi nama zdrave i žive, javite nam se kad dođete i kakvo je pečenje kod Pere!”

Da, V. i R. su se vjenčale u Zagrebu sa četiri zvanice jer ne vole velika vjenčanja. Samo zato.